

ĮGALIOTŲ UŽSIENIO VALSTYBIŲ INSTITUCIJŲ 2007 METŲ VEIKLOS LIETUVOJE ATASKAITA

Pagal atskirų šalių nacionalinę teisę bei tarptautinės teisės normas, reguliuojančias tarptautinio įvaikinimo procedūrą, šeimoms, norinčioms įvaikinti užsienio valstybėje, gali atstovauti centrinės atskirų šalių institucijos arba įgaliojimus veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą turinčios organizacijos. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. A1-162 patvirtintas Įgaliojimų veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje suteikimo užsienio valstybių institucijoms tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato užsienio valstybių institucijų įgaliojimų suteikimo tvarką, įgaliotų užsienio valstybių institucijų teises ir pareigas, kontrolės mechanizmą. Nuo 2006 m. rugpjūčio 1 d. įgaliojimų veikti Lietuvoje vykdant tarptautinį įvaikinimą suteikimas naujoms užsienio valstybių institucijoms yra sustabdytas.

Ataskaitiniu laikotarpiu Kanados įvaikinimo organizacija „Loving Heart International Adoption Agency” ir Italijos įvaikinimo organizacija „La Primogenita International Adoption” kreipėsi su prašymu pakeisti organizacijų įgaliotus atstovus Lietuvoje. Todėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) 2007-02-26 ir 2007-05-11 surengti du akreditacijos posėdžiai dėl naujų įgaliotų atstovų Lietuvoje patvirtinimo.

2007-05-11 Tarnyboje surengtas akreditacijos posėdis dėl „Loving Heart International Adoption Agency” įgaliojimų veikti Lietuvoje pratęsimo. Tarnybos direktoriaus 2007-05-14 įsakymu Nr. AK-33 Kanados įvaikinimo organizacijai įgaliojimai veikti Lietuvoje buvo pratęsti iki 2008-04-25.

2007-12-11 Tarnyboje surengtas akreditacijos posėdis dėl JAV įvaikinimo organizacijos „Hands Across The Water“ įgaliojimų veikti Lietuvoje pratęsimo. Tarnybos direktoriaus 2007-12-12 įsakymu Nr. AK-35 JAV įvaikinimo organizacijai įgaliojimai veikti Lietuvoje nepratęsti, nes organizacija nevykdė vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programos. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 22.7. punktu, įgalios užsienio valstybės institucijos pareiga vykdyti galimų įvaikinti vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo ikiteisminę procedūrą pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtintą Galimų įvaikinti vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo ikiteisminės procedūros aprašą.

Nuo 2008 m. balandžio 1 d. JAV įsigalioja 1993 m. Hagos konvencija „Dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje“ (toliau – 1993 m. Hagos konvencija). Taigi Lietuvoje galės veikti tik tos JAV įvaikinimo organizacijos, kurios savo šalyje bus įgalios veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą pagal 1993 m. Hagos konvencijos reikalavimus.

Iki 2007 m. gruodžio mėn. pabaigos Lietuvoje veikė 15 užsienio valstybių institucijų, įgaliotų veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje, iš jų 5 JAV įvaikinimo organizacijos, 4 Italijos ir po vieną Švedijos, Prancūzijos, Vokietijos, Ispanijos, Naujosios Zelandijos ir Kanados įvaikinimo organizaciją.

Įgaliotų užsienio valstybių institucijų atstovaujama šeimų įtraukimas į Lietuvos Respublikos piliečių, nuolat gyvenančių užsienyje, ir užsieniečių sąrašą, šeimų įvaikinti vaikai bei vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programos vykdymas

Daugumą įgaliotų užsienio valstybių institucijų Lietuvoje veikia nuo 2001-2002 m. Įgaliotų užsienio valstybių institucijų dalyvavimas įvaikinimo procese, lyginant su centrinėmis įvaikinimo institucijomis, turi nemažai privalumų. Tai – geras šeimų paruošimas, grįžtamosios informacijos apie įvaikintus vaikus teikimas, galimybė dalyvauti vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programoje. Kai šeimoms atstovauja centrinės įvaikinimo institucijos, neretai kyla šios problemos:

neinformuojama apie šeimos situacijos pasikeitimus, tinkamo atstovo parinkimo problema, neteikiama grįžtamoji informacija, šeimos negali dalyvauti vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programoje.

1 lentelėje pateikti duomenys apie kiekvienos užsienio valstybės įgaliotos institucijos 2007 m. į apskaitą įtrauktas šeimas, įvaikinusių šeimų, įvaikintų vaikų, tarp jų ir įvaikintų pagal vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą, skaičius.

1 lentelė. Šeimų/asmenų pasiskirstymas pagal joms atstovaujančias užsienio valstybės įgaliotas institucijas.

Valstybė	Įgaliota institucija	Šeimos ar asmenys, esantys sąraše 2007-12-31	2007 m. įtrauktos šeimos ar asmenys	2007 m. įvaikinusių šeimų ar asmenų skaičius	2007 m. įvaikintų vaikų skaičius	2007 m. įvaikintų vaikų pagal vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą
Ispanija	Familia Universal	33	6	5	6	-
Italija	AFN-Azione per Famiglie Nuove - Onlus	47	35	11	19	5
	AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus	14	10	11	22	9
	La Primogenita International Adoption	10	8	6	8	3
	Fondazione AVSI	41	24	17	25	4
JAV	Our Children's Homestead	5	4	1	1	-
	Bethany Christian Services	6	4	10	12	5
	Main Street Adoptions Service	1	-	-	-	-
	Adoption from the Heart	-	-	2	2	-
	Hands Across the Water	2	1	2	3	-
	Children's Choice	1	-	-	-	-
	Sunny Ridge Family Center, Inc.	-	-	-	-	-

	Family Tree Adoption Agency	3	3	-	-	-
	The Open Door Adoption Agency	1	1	1	1	-
Prancūzija	Les Enfants de l'Esperance	14	3	3	6	3
Švedija	Barner Framfor Allt-Adoptioner (BFA-A)	13	6	7	10	6
Vokietija	Sozialdiens t Katholisher Frauen (SKF)	17	3	2	2	-
Kanada	Loving Heart International Adoption Agency	3	3	2	3	-
Naujoji Zelandija	„Inter country adoption New Zealand“ ICANZ	2	2	-	-	-
IŠ VISO:		214	113	80	120	35

JAV institucijos „Main Street Adoptions Service“, „Children's Choice“, „Adoption from the Heart“, „Hands Across the Water“ 2006-2007 m. neteko įgaliojimų veikti Lietuvoje vykdant tarptautinį įvaikinimą. Tačiau jos turi teisę pabaigti šeimų, įtrauktų į Lietuvos Respublikos piliečių, nuolat gyvenančių užsienyje, ir užsieniečių apskaitą, įvaikinimo procedūrą. Kitoms institucijoms – Kanados įvaikinimo institucijai „Loving Heart International Adoption Agency“, Naujosios Zelandijos įvaikinimo institucijai „Inter country adoption New Zealand“ ICANZ, JAV įvaikinimo institucijoms „Family Tree Adoption Agency“, „The Open Door Adoption Agency“, „Sunny Ridge Family Center, Inc.“ – įgaliojimai veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą buvo suteikti tik 2006 m., todėl vienos iš šių institucijų tik pradėjo vykdyti tarptautinio įvaikinimo programą iš Lietuvos, o kitos dar nepateikė šeimų prašymų įvaikinti vaikus.

2007 m. įgaliotos užsienio valstybės institucijos pateikė 113 šeimų, pageidaujančių įvaikinti vaikus Lietuvoje, dokumentus. Daugiausia jų pateikė Italijos įvaikinimo institucijos „AFN-Azione per Famiglie Nuove – Onlus“ (35), „Fondazione AVSI“ (24), „AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus“ (10) ir „La Primogenita international adoption“ (8).

Atkreipiame dėmesį, kad 2007 m. iš 148 įvaikintų vaikų 83 vaikai buvo su specialiaisiais poreikiais, iš kurių 48 buvo pasiūlyti įvaikinti užsienio piliečiams įprasta tvarka pagal įvaikinimo apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarką, o 35 vaikai buvo įvaikinti ieškant šeimų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. A1-32 patvirtintu „Galimų įvaikinti vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo ikiteisminės procedūros aprašu“ (toliau – Procedūros aprašas). Tarnyba nuolat informuoja įgaliotas užsienio valstybių institucijas bei Centrinės įvaikinimo institucijas apie įvestą vaikų iki 6 metų įvaikinimo

kvotą bei apie tai, kad Lietuvoje didžioji dauguma vaikų, siūlomų įvaikinti užsienio piliečiams, yra vaikai su specialiaisiais poreikiais. Todėl dauguma užsienio piliečių šeimų įsirašo į Lietuvos Respublikos piliečių, nuolat gyvenančių užsienyje, ir užsieniečių sąrašą jau apsisprendę įvaikinti vaikus su specialiaisiais poreikiais, t. y. 8 metų ir vyresnius vaikus bei trijų brolių/seserų grupes. Tokiu būdu užsieniečių sąrašė jau yra pasirengusios šeimos, galinčios įvaikinti tokius vaikus, todėl nereikia jų siūlyti pagal vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą.

2007 m. aktyviausiai veikė italų šeimoms atstovaujančios Italijos akredituotos įvaikinimo institucijos. Kaip matome iš 1 lentelėje pateiktų duomenų, per Italijos įvaikinimo organizacijas įvaikinta daugiausia vaikų, tarp jų ir pagal vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą, vykdomą vadovaujantis Procedūros aprašu. Pavyzdžiui, Italijos įvaikinimo institucija „AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus“ įvaikino 22 vaikus, iš kurių 9 vaikai buvo įvaikinti pagal vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą, Italijos įvaikinimo institucija „La Primogenita international adoption“ įvaikino 8 vaikus, iš kurių 3 buvo įvaikinti pagal minėtą programą. Italijos įvaikinimo institucijų atstovaujančios šeimos dažniausiai įvaikina vyresnius vaikus (8 metų bei vyresnius) ir vaikus iš didelių brolių/seserų grupių.

Iš akredituotų JAV įvaikinimo institucijų aktyviausiai veikė „Bethany Christian Services“, kurios atstovaujamos šeimos įvaikino 12 vaikų, iš kurių 5 vaikai buvo įvaikinti vadovaujantis Procedūros aprašu. Visi vaikai turėjo ypač rimtų ir nepagydomų sveikatos sutrikimų.

Vienintelė akredituota Švedijos įvaikinimo institucija „Barner Framfor Allt-Adoptioner (BFA-A)“ įvaikina mažus vaikus, turinčius rimtų sveikatos sutrikimų. Iš 10 švedų įvaikintų vaikų 6 turėjo tokių sveikatos sutrikimų.

Įgaliotų užsienio valstybės institucijų atstovaujamų šeimų amžius dažniausiai 41 – 45 metai, daugelis įvaikintojų gauna vidutines pajamas ir neturi biologinių vaikų.

Įgaliotų užsienio valstybių institucijų teikiamos paslaugos ir jų įkainiai

Įgaliotų užsienio institucijų teikiamos paslaugos: teikia informaciją ir organizuoja pirminius mokymus įvaikintojams, padeda šeimai paruošti reikalingus dokumentus, palaiko ryšius su šeima ir Taryba (tarpininkauja), atlieka šeimos įvertinimą, stebi šeimą po įvaikinimo. Dauguma įgaliotų užsienio valstybių institucijų savo atstovais Lietuvoje pasirenka advokatus, kurie atstovauja šeimoms ikiteisminio įvaikinimo procese ir teisme, kai joms pasiūlomas įvaikinti vaikas. Įgaliotų užsienio valstybių institucijų atstovų Lietuvoje įkainiai už teikiamas paslaugas ir patiriamas išlaidas svyruoja nuo 1500 eurų iki 6300 eurų. Atstovo Lietuvoje teikiamos paslaugos: konsultavimas įvaikinimo ir teisės aktų taikymo klausimais, tinkamas bylos parengimas, atstovavimas organizacijai ir šeimai visose valstybinėse, visuomeninėse ir privačiose institucijose, atstovavimas organizacijos ir šeimų teisiniams interesams teisme, duomenų apie pasiūlytą įvaikinti vaiką teikimas ir papildomų duomenų surinkimas, šeimos viešnagės Lietuvoje organizavimas ir įvaikinto vaiko dokumentų, reikalingų išvykti, parengimas. Dalį mokesčių sumos sudaro papildomos išlaidos už dokumentų vertimą, jų legalizavimą, komunikacijos, biurų išlaikymo, transporto sąnaudos. 1993 m. Hagos konvencija nustato, kad įvaikinimą vykdančios institucijos, asmenys negali siekti pelno ar kitokios asmeninės naudos už teikiamas paslaugas, todėl visos įgaliotos užsienio valstybių institucijos yra ne pelno siekiančios organizacijos, kurių veiklą prižiūri jų šalies kompetentingos institucijos.

Įgaliotų užsienio valstybių institucijų grįžtamosios informacijos teikimas

Vadovaujantis Tvarkos aprašo 22.8 punktu, įgaliota užsienio valstybės institucija teikia Tarybai grįžtamąją informaciją apie įvaikintus vaikus (per pirmuosius 2 metus po įvaikinimo – kas pusę metų, kitus 2 metus – kartą per metus, po 4 metų po įvaikinimo – kai to pareikalauja

Tarnyba), kurią sudaro nustatytos formos pranešimai apie įvaikinto vaiko integraciją į šeimą, gyvenimo sąlygas, vystymąsi, sveikatą ir vaizdinę medžiaga. Tarnybos direktorius 2007-03-28 įsakymu Nr. BV-8 buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių piliečių, gyvenančių užsienyje, išipareigojimo teikti ataskaitą ir ataskaitos apie vaikų adaptaciją įtėvių šeimoje forma.

Tarnyba 2007-04-26 atliko įgaliotų užsienio valstybių institucijų grįžtamosios informacijos ataskaitų teikimo patikrinimą. Dažniausiai akredituotos užsienio valstybių institucijos teikia grįžtamosios informacijos ataskaitas laiku, kaip tai numatyta Tvarkos apraše.

Įgaliotų užsienio valstybių institucijų atstovų nuomonė apie tarptautinio įvaikinimo organizavimą Lietuvoje, kylančias problemas ir pasiūlymai dėl tarptautinės įvaikinimo procedūros tobulinimo.

Prancūzijos įvaikinimo asociacija „**Les Enfants de l' Esperance**“ bei Italijos įvaikinimo organizacija „**AFN-Azione per Famiglie Nuove – Onlus**“ siūlo labiau tobulinti vaikų paruošimą įvaikinimui.

Ataskaitiniu laikotarpiu vaikų globos namų atstovams surengti mokymai pagal ISS Tarptautinės socialinės tarnybos parengta vadovą „Svarbiausi vaiko interesai ir įvaikinimas (Tarptautinių konvencijų dėl vaikų apsaugos įgyvendinimas)“, kurių tema – vaiko parengimas įvaikinimui. Šio vadovo medžiaga perduota vaikų globos namams. 2008 m. Tarnyba ir toliau organizuos vaikų globos namų atstovams mokymus apie vaikų paruošimą būti įvaikintiems.

Ispanijos įvaikinimo organizacijos „**Familia Universal**“ ir JAV įvaikinimo organizacijos „**Bethany Christian Services**“ atstovų nuomone, organizacijos nepatyrė jokių sunkumų vykdant vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą.

Italijos įvaikinimo organizacijos „**AFN-Azione per Famiglie Nuove – Onlus**“ specialistų nuomone, gaunama informacija apie specialiųjų poreikių turinčius vaikus yra ribota, neišsami. Jie teigia, kad labai trumpas aprašymas neleidžia šeimoms iš esmės įvertinti realią situaciją bei vaiko specialiuosius poreikius, todėl joms sunkiau apsipręsti. Italijos įvaikinimo organizacijos „**Fondazione AVSI**“ ir JAV įvaikinimo organizacijos „**The Open Door Adoption Agency**“ nuomone, teikiama informacija yra išsamesnė, lyginant su ankstesniais metais. Vis dėlto organizacija pageidautų detalesnės informacijos, ypač apie vaiko sveikatos problemas.

Informacija apie vaikus su specialiaisiais poreikiais yra ne tokia išsami, jeigu lygintume ją su konkrečiu vaiko pasiūlymo aprašymu. Vaikų su specialiaisiais poreikiais sąraše nurodoma pagrindinė informacija apie vaiką, jo specialieji poreikiai. Įgaliota užsienio institucija visada turi galimybę kreiptis dėl papildomos informacijos apie vaikus, esančius šiame sąraše. Identifikuojanti ir išsami informacija apie vaiką šeimai pateikiama tada, kai ji apsisprendžia, kad galės patenkinti to vaiko specialiuosius poreikius ir pareiškia norą vaiką įvaikinti. Atkreipiame dėmesį, kad galutinį sprendimą dėl konkrečiu vaiko įvaikinimo šeima priima tik tada, kai gauna visą identifikuojančią informaciją apie vaiką.

Italijos įvaikinimo organizacijos „**Fondazione AVSI**“ nuomone, vyresnių nei 12 metų vaikų įvaikinimas turi labai daug rizikos veiksnių, dėl kurių įvaikinimas gali nepasisiekti. Organizacijos nuomone, specialiųjų poreikių vaikų įvaikinimo programa būtų vykdoma dar geriau, jei vyresnieji broliai ar seserys būtų atskirti nuo mažesniųjų ir taip būtų suteikta galimybė rasti šeimą mažesniems, o vyresniems vaikams būtų numatyta kitokia speciali programa. Organizacijos nuomone, tikslinga stiprinti Lietuvos ir užsienio įgaliotų institucijų ryšius, bendradarbiauti palaikant brolių ar seserų ryšius, t. y. tų, kurie dėl vyresnio amžiaus ar dėl to, kad atsisako būti įvaikinti, lieka Lietuvoje, ir tų, kurie yra įvaikinami į užsienį.

Prancūzijos įvaikinimo asociacija „**Les Enfants de l' Esperance**“ informavo, kad ir Prancūzijoje yra galimybė įvaikinti vaikus su specialiaisiais poreikiais, todėl tik nedaugelis porų, galinčios priimti tokius vaikus, pasirenka tarptautinį įvaikinimą. Organizacijos nuomone, ilgas ir

atsakingas darbas su šeimomis gali paskatinti jas įvaikinti vaikus su specialiaisiais poreikiais. Taip parengtos šeimos labai patikimos, motyvuotos ir tvirtos. „Les Enfants de l' Esperance“ specialistai siūlo vykdant vaikų su specialiaisiais poreikiais įvaikinimo programą leisti išskirti dideles vaikų grupes, pvz., kai yra trys, keturi ir daugiau brolių bei seserų, suteikti galimybę įvaikinti vieną/du vaikus, net ir tuo atveju, jeigu institucija neranda šeimos kitam/kitiems vyresniems ar turintiems sveikatos sutrikimų vaikams.

Vienas iš vaikų su specialiaisiais poreikiais programos tikslų – surasti visiems vaikams iš didelės brolių/seserų grupės vieną ar kelias šeimas. Didelės brolių/seserų grupės globėjas/globėjai bei vaiko teisių apsaugos tarnyba siūlo Tarnybai, kokius vaikus ir į kelias šeimas įvaikinti. Siekiant užtikrinti vaikų teisę bendrauti su savo broliais ir seserimis bei vadovaujantis Procedūros aprašu, broliai/seserys iš didelės brolių/seserų grupės turi būti įvaikinti kartu į tą pačią šalį. Todėl įgaliota užsienio institucija privalo visiems vaikams rasti šeimas, kurios sutiktų juos įvaikinti. Tarnybos nuomone, praėjus tam tikram laikui ir neatsiradus šeimų visiems broliams ir seserims, išimtiniais atvejais, kai vienas iš vaikų yra vyresnis ar turi rimtų sveikatos sutrikimų, o kitiems broliams/seserims atsiranda kita šeima, įgaliotos užsienio institucijos prašymu ir sutikus vaikų globėjams ir vaiko teisių apsaugos tarnybai leidžiama juos atskirti.

Švedijos įvaikinimo organizacijos „Barnen Framfor Allt – Adoptitioner“ (BFA-A) atstovų nuomone, dažnai sunku vien iš dokumentuose pateiktų duomenų susidaryti teisingą vaizdą apie vieną ar kitą sveikatos sutrikimą, ligos tipą, pobūdį. Organizacija siūlo apsvarstyti galimybę įvaikinimo organizacijų atstovams apsilankyti kūdikių namuose ar vaikų globos namuose prieš šeimoms pateikiant prašymus dėl galimybės įvaikinti vaiką iš specialiųjų poreikių sąrašo, ir netiesiogiai, t. y. nebendraudant su vaiku, susipažinti su juo, ypač sveikatos būkle.

Tarnybos nuomone, įvaikinimas turi užtikrinti geriausius vaiko interesus. Kaip minėjome, šeima visų pirma turi susipažinti su vaiko socialine kilme, sveikatos istorija ir nuspręsti, ar ji yra pajėgi patenkinti vaiko poreikius. Tik priėmusi teigiamą sprendimą šeima gali asmeniškai ar per atstovą susipažinti su vaiku. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Procedūros aprašo 15 punktu, tik po to, kai Tarnyba priima sprendimą, jog šeima tinkama įvaikinti vaiką su specialiaisiais poreikiais, būsimi įvaikintojai turi teisę gauti visą identifikuojančią informaciją apie vaiką, taip pat susipažinti su juo.

Išvados

- Iki 2007 m. gruodžio mėn. pabaigos Lietuvoje veikė 15 užsienio valstybių institucijų įgaliotų veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje, iš jų 5 JAV įvaikinimo organizacijos, 4 Italijos ir po vieną Švedijos, Prancūzijos, Vokietijos, Ispanijos, Naujosios Zelandijos ir Kanados įvaikinimo organizaciją;
- 2007 m. įgaliotos užsienio valstybės institucijos pateikė 113 šeimų, pageidaujančių įvaikinti vaikus Lietuvoje, dokumentus. Daugiausia jų pateikė Italijos įvaikinimo institucijos „AFN-Azione per Famiglie Nuove – Onlus“ (35), „Fondazione AVSI“ (24), „AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus“ (10) ir „La Primogenita international adoption“ (8);
- 2007 m. aktyviausiai tarptautinio įvaikinimo srityje, taigi ir įvaikinant vaikus su specialiaisiais poreikiais, veikė užsienio šeimoms atstovaujanti Italijos akredituota įvaikinimo institucija, JAV įvaikinimo institucija „Bethany Christian Services“ bei Švedijos įvaikinimo institucija „Barnen Framfor Allt-Adoptioner (BFA-A)“;

- Tarnybos direktoriaus 2007-03-28 įsakymu Nr. BV-8 patvirtinta Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių piliečių, gyvenančių užsienyje, išsipareigojimo teikti ataskaitą ir ataskaitos apie vaikų adaptaciją įtėvių šeimoje forma.
-